

וְכָל צָבָאָם, וּבָרָא אֶת הָאָדָם, וְכָל־מִוֹכְנִים לְשַׁבַּח לְיוֹצְרֵם וּלְפָאָרוֹ. וְעַד כֵּן לֹא הָיָה פָּאָר וְשַׁבַּח לְפָנָיו, עַד שֶׁנִּכְנַס שַׁבַּת וְשָׁקְטוּ כָּל־מִוֹכְנֵי הָעֲלִיּוֹנִים, וְאָז יָשַׁב עַל פְּסָא כְבוֹדוֹ. אָזִי הָיָה מִי שִׁיפִיר אֶת כְּבוֹדוֹ (נ"א בוראו), וַיִּשְׁבַּח לְכְבוֹדוֹ.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵין לָךְ שַׁבַּח וְקָלוֹס לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שַׁבְּחֵי לֹא וְתַחְתּוֹנִים כָּל־מְשַׁבְּחֵי לֹא בְּאֶחָד, וְאֶפְלוּ יוֹמוֹ שֶׁל הַשַּׁבָּת מִזְמוֹר שִׁיר (תהלים צב א) מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת.

וַיִּיצֵר ה' אֱלֹהִים (בראשית ב). רַבִּי תַנְחֻמִּים פְּתַח, (ישעיה מב ה) כֹּה אָמַר ה' בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטִיָּהֶם וְגוֹ', כְּשֶׁבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, וְהוֹצִיאָם אֶל הַפּוֹעַל, וְעָשָׂה מֵהֶם מְשֻׁוֹת. וּבְכָל מְקוֹם אֶתְהָ מוֹצֵא בּוֹרֵא, עַל דְּבַר שֶׁבְרָאוֹ מֵאֵין, וְהוֹצִיאֵהוּ לַפּוֹעַל.

אָמַר רַב חֲסֵדָא, וְכִי הַשָּׁמַיִם מֵאֵין נִבְרָאוּ, וְהֵלֵא מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁל מַעְלָה נִבְרָאוּ? אָמַר רַבִּי תַנְחֻמִּים, כִּי הוּא! אֵלֵא גוּף הַשָּׁמַיִם מֵאֵין הָיָה, וְצוּרְתָם מִדְּבַר מְשֻׁוֹת, וְכֵן הוּא הָאָדָם.

וְתַמְצָא בְּשָׁמַיִם בְּרִיאָה, וְאַחַר כֵּן עָשָׂה. בְּרִיאָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם, לְעוֹשֵׂה מֵאֵין. עָשָׂה - לְעוֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם, מִדְּבַר מְשֻׁוֹת, מֵהָאוֹר שֶׁל מַעְלָה. וְאָמַר רַבִּי תַנְחֻמִּים, עָשָׂה הוּא תְקוּן הַדְּבַר בְּגִדְלָה וּמַעְלָה מִפְּמֹת שְׁהִיָּה. וַיַּעַשׂ דְּדוּד שָׁם.

אָמַר רַבִּי חֲנִילָאֵי, הַפְּסוּקָה הַזֶּה לֹא בָּא אֵלֵא לְהַדְרֵשׁ, וַיִּיצֵר בְּשֵׁנֵי יוֹדִין, וְכָל הַשָּׂאָר יוֹדִין, וְכָל הַשָּׂאָר אֶתְהָ מוֹצֵא בְּיֹד אֶחָד. אֵלֵא כָּל מַה שֶׁבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, לֹא כִּבְרָא בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, לֹא כִּבְרָא

לְיוֹצְרֵם וּלְפָאָרוֹ. וְעַד כֵּן לֹא הָיָה פָּאָר וְשַׁבַּח לְפָנָיו, עַד שֶׁנִּכְנַס שַׁבַּת, וְשָׁקְטוּ כָּל־מִוֹכְנֵי הָעֲלִיּוֹנִים, וְאָז יָשַׁב עַל פְּסָא כְבוֹדוֹ. אָזִי הָיָה מִי שִׁיפִיר אֶת כְּבוֹדוֹ (נ"א בוראו), וַיִּשְׁבַּח לְכְבוֹדוֹ.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵין לָךְ שַׁבַּח וְקָלוֹס לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שַׁבְּחֵי לֹא וְתַחְתּוֹנִים כָּל־מְשַׁבְּחֵי לֹא בְּאֶחָד, וְאֶפְלוּ יוֹמוֹ שֶׁל הַשַּׁבָּת מִזְמוֹר שִׁיר (תהלים צב א) מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת.

וַיִּיצֵר ה' אֱלֹהִים, ר' תַנְחֻמִּים פְּתַח, (ישעיה מב ה) כֹּה אָמַר ה' בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם וְנוֹטִיָּהֶם וְגוֹ'. כְּשֶׁבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, בְּרָא אוֹתָם מֵאֵין, וְהוֹצִיאָם אֶל הַפּוֹעַל, וְעָשָׂה מֵהֶם מְשֻׁוֹת. וּבְכָל מְקוֹם אֶתְהָ מוֹצֵא בּוֹרֵא, עַל דְּבַר שֶׁבְרָאוֹ מֵאֵין, וְהוֹצִיאֵהוּ לַפּוֹעַל.

אָמַר רַב חֲסֵדָא, וְכִי הַשָּׁמַיִם מֵאֵין נִבְרָאוּ, וְהֵלֵא מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁל מַעְלָה נִבְרָאוּ. אָמַר רַבִּי תַנְחֻמִּים, כִּי הוּא, אֵלֵא גוּף הַשָּׁמַיִם מֵאֵין הָיָה, וְצוּרְתָם מִדְּבַר מְשֻׁוֹת. וְכֵן הוּא הָאָדָם.

וְתַמְצָא בְּשָׁמַיִם בְּרִיאָה, וְאַחַר כֵּן עָשָׂה. בְּרִיאָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם, לְעוֹשֵׂה מֵאוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁל מַעְלָה. וְאָמַר רַבִּי תַנְחֻמִּים, עָשָׂה הוּא תְקוּן הַדְּבַר בְּגִדְלָה וּמַעְלָה מִפְּמֹת שְׁהִיָּה. כְּמַה דְּאֶתְהָ אָמַר, (ש"ב ח יג) וַיַּעַשׂ דְּדוּד שָׁם.

אָמַר רַבִּי חֲנִילָאֵי, פְּסוּקָא דָּא לֹא אֶתְהָ אֵלֵא לְהַדְרֵשׁ. וַיִּיצֵר בְּשֵׁנֵי יוֹדִין, וְכָל הַשָּׂאָר אֶתְהָ מוֹצֵא בְּיֹד אֶחָד. אֵלֵא כָּל מַה שֶׁבְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, לֹא כִּבְרָא בְּמַעְלָה (דף כב ע"ב) בְּבִינָה, אֵלֵא הָאָדָם לְבִדּוֹ. שְׁנַתֵּן בּוֹ